

Сумський державний педагогічний університет імені А.С.Макаренка

Природничо-географічний факультет

Кафедра загальної та регіональної географії

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Декан природничо-географічного факультету

Г.Я.Касьяненко

« 30 » серпня 2019 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Історична географія

галузь знань: 10 Природничі науки

спеціальність: 106 Географія

освітньо-професійна програма: Географія

мова навчання: українська

Погоджено науково-методичною комісією природничо-географічного факультету

« 30 » серпня 2019 р.

Голова

(Міронєць Л.П., к.пед.н, доцент)

Розробник: Корнус Олеся Григорівна кандидат географічних наук, доцент, завідувач кафедри загальної та регіональної географії

Робоча програма розглянута на засіданні кафедри загальної та регіональної географії
Протокол № 1 від “29” серпня 2019 року.

Завідувач кафедри

Корнус О.Г., канд. геогр. наук, доцент

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Освітній ступінь	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	
Кількість кредитів – 4	бакалавр	Вибіркова	
		Рік підготовки:	
2-й		-й	
Семестр			
4-й		-й	
Лекції			
26 год.		год.	
Практичні, семінарські			
28 год.		год.	
Лабораторні			
год.		год.	
Самостійна робота			
64 год.		год.	
Консультації:			
2 год.	год.		
Вид контролю: залік			
Загальна кількість годин – 120			

1. Мета вивчення навчальної дисципліни

ознайомити студентів з науковою дисципліною, що досліджує взаємодію природи та людини, вплив географічного середовища на розвиток людського суспільства, використання людиною природи у своїй діяльності впродовж всієї її історії.

Згідно з вимогами освітньо-професійної програми студенти повинні оволодіти наступними **програмними компетентностями**:

– Здатність реалізовувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні (**ЗК 1**).

– Здатність до критичного мислення, аналізу і синтезу (**ЗК 4**).

– Здатність шукати, обробляти та аналізувати інформацію з різних джерел (**ЗК 6**).

– Здатність використання інформаційних технологій (**ЗК 8**).

– Здатність працювати як самостійно, так і в команді (**ЗК 12**).

– Здатність застосовувати знання і розуміння основних характеристик, процесів, історії розвитку і складу географічної оболонки (**ПК 1**).

– Здатність доцільно і критично використовувати географічні поняття, концепції, парадигми, теорії, ідеї, принципи для пояснення явищ і процесів на різних просторових рівнях (глобальному, державному, регіональному, локальному) (**ПК 7**).

2. Передумови для вивчення дисципліни

Перед вивченням навчальної дисципліни студенти мають оволодіти знаннями з геології, геоморфології, основ наукових досліджень, картографії та історії.

3. Результати навчання за дисципліною

Знання:	ПРЗ 1. ПРЗ 4. ПРЗ 8.	Називає і використовує теорії, парадигми, концепції та принципи географічної науки, історії, філософії, психології, дидактики географії. Знає та розуміє факти і події історичного минулого та сьогодення українського народу. Визначає знання взаємозв'язку науки з філософією та освітою, сутності філософії освіти та перспективи її розвитку. Визначає основні характеристики, процеси, історію і склад географічної оболонки на різних просторово-часових масштабах.
Уміння:	ПРУ 4. ПРУ 5. ПРУ 6.	Аналізує склад і будову природних та соціально-економічних географічних об'єктів і регіональних систем на різних просторово-часових рівнях. Встановлює зв'язки з експертами розвитку та розміщення продуктивних сил та інших галузей. Здійснює історико-географічне дослідження території, надає фізико- та економіко-географічну характеристику регіонів, розкриває специфіку регіонального розвитку, оцінює рівень розвитку окремих держав або регіонів.
Комунікація:	ПРК 1.	Проявляє повагу до індивідуального і культурного різноманіття.

4. Критерії оцінювання результатів навчання

Бали	Критерії оцінювання навчальних досягнень студента
90-100	глибоко і міцно засвоїв програмний матеріал з історичної географії; вичерпно, послідовно, грамотно і логічно його викладає. Прогнозує і передбачає подальший хід явища, описує можливі наслідки, результати, що випливають з наявних даних. на основі проблемної ситуації, виділяє проблему, конструює гіпотези і перевіряє їх. При цьому студент не має утруднень при відповідях на видозмінені завдання, вільно справляється із класифікаціями, типологіями та іншими видами застосування знань, показує знайомство з монографічною літературою, правильно обґрунтовує прийняті рішення, володіє різнобічними навичками і прийомами виконання практичних робіт, володіє в повному обсязі специфічним поняттєво-термінологічним апаратом історичної географії.
82-89	твердо знає програмний матеріал, грамотно й по суті викладає його; який не допускає суттєвих неточностей у відповідях на питання, правильно застосовує теоретичні положення при вирішенні практичних питань і задач, впевнено володіє необхідними навичками і прийомами їх виконання, коректно встановлює причинно-наслідкові зв'язки.
74-81	знає програмний матеріал, грамотно й по суті викладає його, але допускає деякі неточності під час відповіді; правильно застосовує теоретичні положення при вирішенні практичних питань і задач, володіє необхідними навичками і прийомами їх виконання. Самостійно відтворює знання з елементами перетворення. Застосовує їх у видозміненій, але близькій до типової ситуації, однак потребує допомоги викладача. Дає свою власну інтерпретацію матеріалу (пояснення, короткий виклад). Уміє встановлювати причинно-наслідкові зв'язки, здійснює перенесення дій.

64-73	має знання лише основного матеріалу, але не засвоїв його окремих деталей, допускає неточності, недостатньо правильні формулювання, порушення послідовності у викладі програмного матеріалу і відчуває утруднення при виконанні практичних робіт і розв'язанні задач.
60-63	самостійно відтворює інформацію та застосовує її у типовій ситуації, але при цьому виявляє невпевненість у своїх діях. На основі фактів робить висновки, але за допомогою викладача, намагається зробити звіт про виконані дії.
35-59	не знає більшої частини програмного матеріалу, допускає суттєві помилки; не володіє у достатньому обсязі поняттєво-термінологічним апаратом науки; невпевнено, із помилками виконує практичні завдання; не вміє наводити приклади із життя та встановлювати причинно-наслідкові зв'язки; відтворює інформацію лише на основі зовнішньої підказки.
1-34	має загальне уявлення про навчальну дисципліну, знання програмного матеріалу носить фрагментарний характер, відповіді на запитання дає «так» чи «ні».

Розподіл балів, які отримують студенти

Поточний контроль								Разом	Сума
РОЗДІЛ 1		РОЗДІЛ 2		РОЗДІЛ 3					
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	60	100
5	5	10	10	10	10	5	5		
Контроль самостійної роботи								40	
5	5	5	5	5	5	5	5		

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою
90 – 100	A	відмінно
82 - 89	B	добре
74 - 81	C	
64 - 73	D	задовільно
60 - 63	E	
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання
1 - 34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

5. Засоби діагностики результатів навчання

Тестові завдання для поточного контролю

Приклади тестових завдань

Тема 1. Історична географія як наукова дисципліна.

1. Який учений склав першу в світовій історії детальну військову топографічну карту України

- а) Флавіо Біондо б) Франческо Петрарка в) Гійом Левассер де Боплан
г) Вільяма Кемдена д) Абрагам Ортелій е) Джованні Ботеро

2. Який учений склав першу в світовій історії детальну військову топографічну карту

України

- а) Флавіо Біондо б) Франческо Петрарка в) Гійом Левассер де Боплан
г) Вільяма Кемдена д) Абрагам Ортелій е) Джованні Ботеро

3. Який учений є основоположником історичної географії в Україні

- а) В. Яцунський б) С. Рудницький в) Л. Гумільов
г) Л. Іоф д) В. Жекулін е) М. Грушевський

Тема 2. Походження і розвиток людини в первісну добу.

1. Який учений об'єднав усіх приматів в одне сімейство – ряд Приматів. За його пропозицією людина одержала родову і видову назву – *Homo sapiens* – людина розумна.

- а) К. Ліней б) Ж.Б. Ламарк в) Ч. Дарвін г) Г. Осборн

2. Бронзовий вік охоплює період:

- а) IV-III тис. до н.е. б) III-II тис. н.е. в) I-III тис. н.е.

3. Скільки центрів походження рослин виділив М. Вавілов

- а) 6 б) 7 в) 8 г) 10 д) 11

4. Скільки існувало провінцій первісної матеріальної культури за М.М. Герасимовим

- а) 6 б) 7 в) 8 г) 10 д) 11

5. Ранні представники сучасної людини (неоантропи):

- а) неандерталець б) австралопітек в) пітекантроп г) кроманьйонець

Тема 3. Стародавні цивілізації світу.

1. На території якої країни проживали шумери

- а) Персія б) Месопотамія в) Індія г) Ассирія

д) Стародавня Греція е) Стародавній Рим є) Візантія

2. Що стало причиною краху крито-мінойської цивілізації _____ вулкан Санторін

3. Яка держава була заснована у IX в. до н.е. на березі Туніської затоки вихідцями з Тиру

- а) Візантія б) Карфаген в) Персія г) Месопотамія

4. Які племена проживали на території південної Скандинавії, Ютландії і узбережжя

Північного і Балтійського морів

- а) кельти б) сармати в) скіфи

- г) німецькі племена д) угро-фінські е) гуни

5. Як називалася культура, що утворилася за два тисячоліття до нової ери на території Месоамерики та охоплювала територію сучасної Центральної і Південної Мексики, Гватемали, Сальвадору і Гондурасу _____

Тема 4. Історична географія Середньовіччя.

1. За початок періоду Середніх віків вважають:

- а) III ст. б) IV ст. в) V ст. г) VI ст.

2. Народність — це

3. Де виник іслам у 7 столітті

- а) Аравійський півострів б) Османська імперія в) Індостан

4. Яку назву носила Гана у колоніальний період?

- а) Французький Судан б) Дагомея
в) Золотий Берег г) Південна Родезія

5. Яка держава існувала на території сучасних Зімбабве і Мозамбіку

- а) Сонгай б) Бенін в) Мономотапа г) Лунда

Тема 5. Історична географія раннього Нового часу: становлення та розвиток.

1. Як називається європейська цивілізація в період Раннього Нового часу _____

2. Скільки існувало районів морської торгівлі в Західній Європі в епоху раннього Нового часу:

- а) 1 б) 2 в) 3 г) 4

3. Виділіть три найкрупніших королівства Західної Європи в епоху раннього Нового часу:

- а) Ірландія б) Данія в) Франція г) Іспанія

- д) Італія е) Англія є) Португалія ж) Швейцарія

4. Скільки існувало районів морської торгівлі в Західній Європі в епоху раннього Нового

часу:

- а) 1 б) 2 в) 3 г) 4

5. Яка країна займала всю Середню частину Європи в період раннього Нового часу:

- а) Священна Римська імперія німецької нації б) Річ Посполита
в) Франція г) Угорщина

Тема 6. Історична географія Західної Європи та Азії в епоху Нового часу.

1. Скільки періодів прийнято виділяти в періодизації Нового часу

- а) 1 б) 2 в) 3 г) 4

2. Клас буржуазії – це:

- а) клас найманих мануфактурних працівників б) феодалське дворянство
в) міська торгівельно-лихварська і реміснична верхівка г) селянства

3. Яке місто 1800 році було єдиним у світі містом-мільйонером:

- а) Лондон б) Париж в) Берлін г) Москва

4. Первинною формою капіталістичного виробництва стала _____

5. Яка країна займала перше місце в Європі за розвитком гірничої справи в період Нового часу:

- а) Ірландія б) Данія в) Франція г) Іспанія д) Італія е) Англія є) Португалія ж) Німеччина

Тема 7. Історична географія Нового часу: Америка, Африка, Австралія та Океанія.

1. Скільки штатів налічувалося у 30 роки XVIII ст. на Атлантичному узбережжі Північної Америки:

- а) 9 б) 13 в) 19 г) 25 д) 32

2. У якому році Англія визнала незалежність США:

- а) 1783 б) 1787 в) 1801 г) 1861 д) 1867

3. У якій країні Латинської Америки в період Нового часу добували селітру, а на поч. XX ст. тут було відкрито найбільше у світі мідне родовище Чукикамата, яке почали розробляти відкритим способом:

- а) Болівія б) Перу в) Аргентина г) Чилі

4. Наспадків європейських іммігрантів, що народилися вже в Америці називають:

- а) креоли б) самбо в) мулати г) метиси

5. Потомки від шлюбів європеїдів та індіанців:

- а) креоли б) самбо в) мулати г) метиси

Питання до заліку з навчальної дисципліни «Історична географія»

1. Які міждисциплінарні зв'язки має історична географія?
2. Сформулюйте об'єкт і предмет історичної географії. Чим відрізняється історична географія від історії і географії?
3. Що і з якою метою досліджує історична фізична географія?
4. Що і з якою метою досліджує історична географія господарства?
5. Що і з якою метою досліджує історична політична географія?
6. Що і з якою метою досліджує історична географія населення?
7. Що і з якою метою досліджує історична географія культури?
8. Як використовуються в історико-географічних дослідженнях археологічні джерела?
9. Як використовуються в історико-географічних дослідженнях писемні джерела?
10. Назвіть основні методи дослідження історичної географії.
11. Проаналізуйте розвиток історичної географії як наукової дисципліни.
12. Опишіть структуру та періодизацію в історичній географії.
13. Опишіть періодизацію первісної історії за Л. Морганом.
14. Охарактеризуйте теорії походження людини. Опишіть еволюцію людини за теорією полі- та моноцентризму.
15. Охарактеризуйте процес формування суспільства.

16. Опишіть як відбувалося розселення людей по земній кулі. Проаналізуйте походження рас на земній кулі.
17. Дайте аналіз поняттю «коеволюція». Як відбувалася коеволюція людини і навколишнього природного середовища в пізньому палеоліті та мезоліті. Опишіть вплив людини на природу в післяльодовиковий період? Проаналізуйте природні та суспільні передумови переходу до виробляючого господарства.
18. Опишіть життя та основні заняття первісних людей? Як вплинуло на життя людини оволодіння вогнем?
19. Проаналізуйте розширення ойкумени стародавнього Сходу. Які найбільші країни існували на політичній карті стародавнього Сходу.
20. Охарактеризуйте економічний розвиток цивілізацій стародавнього Сходу.
21. Обґрунтуйте розширення ойкумени цивілізацій Середземномор'я. Які зміни відбувалися на політичній карті в Середземномор'ї?
22. Проаналізуйте форми правління та державний устрій цивілізацій Середземномор'я.
23. Охарактеризуйте вплив господарської діяльності людини на природу Середземномор'я? Які види господарства були найбільш розвинені?
24. Охарактеризуйте життя племен Європи в епоху Стародавніх цивілізацій.
25. Опишіть основні торгівельні зв'язки та географічний поділ праці річкових та нерічкових цивілізацій.
26. Охарактеризуйте племена та цивілізації Месоамерики та Андської області.
27. Охарактеризуйте цивілізації на території Африки та Австралії? Опишіть їх побут та життя.
28. Дайте загальну характеристику цивілізаціям Середньовіччя. Опишіть політичну карту в Європі до середини XVI ст. Які форми правління були характерні для Середньовічної Європи?
29. Опишіть торгівельні шляхи, які існували на території Середньовічної Європи?
30. Опишіть політичну карту Азії в Середньовіччі? Як проявлялася нестійкість політичної карти Середньовічної Азії?
31. Проаналізуйте демографічну ситуацію в країнах Середньовічної Азії.
32. Охарактеризуйте географічний поділ праці і торгівельні зв'язки Середньовічної Азії.
33. Опишіть зміни на політичній карті Африки в епоху Середньовіччя.
34. Охарактеризуйте економічний розвиток країн Африки в епоху Середньовіччя.
35. Дайте характеристику племенам, що проживали на території Північної Америки у Середньовіччі?
36. Охарактеризуйте економічний розвиток країн Африки в епоху Середньовіччя.
37. Дайте характеристику цивілізаціям Латинської Америки в Середньовіччі.
38. Дайте характеристику цивілізаціям Австралії та Океанії в Середньовіччі.
39. Охарактеризуйте політичну карту Європи в період раннього Нового часу? Як вона змінювалася?
40. Охарактеризуйте технічні вдосконалення з'явилися в період раннього Нового часу. Опишіть економічну ситуацію в Європі в період раннього Нового часу?
41. Охарактеризуйте етнічні процеси в Європі в період раннього Нового часу?
42. Опишіть розвиток економіки на території сучасної України в період раннього Нового часу?
43. Опишіть міжнародні зв'язки та географічний поділ праці в Європі в ранньому Новому часі. Які існували райони морської торгівлі на території Європи. Чим вони відрізнялися?
44. Проаналізуйте зміни на політичній карті Близького і Середнього Сходу. Які особливості політичної карти в період раннього Нового часу?
45. Проаналізуйте демографічну ситуацію в країнах Азії в період раннього Нового часу.
46. Охарактеризуйте зміни в економіці, що спостерігаються в країнах Сходу в період раннього Нового часу?

47. Охарактеризуйте періодизацію Нового часу. Які зміни відбулися в Західній цивілізації?
48. Проаналізуйте особливості розвитку продуктивних сил в даний період. Опишіть зміни, що сталися в економіці та сільському господарстві в період Нового часу.
49. Проаналізуйте особливості політичної карти Західної Європи в період Нового часу?
50. Опишіть як вплинув промисловий переворот на економіку Західної Європи в епоху Нового часу?
51. Опишіть розвиток сільського господарства Західної Європи в епоху Нового часу та його вплив на навколишнє середовище.
52. Проаналізуйте розвиток і розміщення транспорту в Західній Європі.
53. Опишіть зміни, що відбулися на політичній карті Західної Європи в період Нового часу?
54. Охарактеризуйте розвиток економіки на українських землях в період Нового часу?
55. Опишіть зміни на політичній карті Азії в період Нового часу? Опишіть демографічні особливості в країнах Азії в період Нового часу.
56. Дайте характеристику економічній ситуації в Азії в період Нового часу.
57. Проаналізуйте міжнародні торговельні зв'язки країн Азії в період Нового часу.
58. Опишіть політичну карту і державний устрій Північної Америки в період Нового часу. Як відбулася боротьба за незалежність Північної Америки? Опишіть зміни, що відбулися в економіці США після закінчення громадянської війни (1861-65 рр.)?
59. Охарактеризуйте політичну карту та економічний розвиток країн Латинської Америки в період Нового часу?
60. Які демографічні особливості характерні для країн Латинської Америки в період Нового часу? Опишіть розселення населення Латинської Америки в період Нового часу?
61. Проаналізуйте расову та етнічну структуру населення країн Латинської Америки в період Нового часу? Як відбувався процес формування націй?
62. Опишіть колоніальний поділ Африки у кін. XIX ст. і поч. XX ст. Дайте характеристику економіці Африки в доколоніальний та колоніальний період в період Нового часу.
63. Охарактеризуйте демографічну ситуацію в Африці. Проаналізуйте розселення населення Африки. Опишіть етнічну карту Африки в період Нового часу.
64. Опишіть адміністративно-політичний поділ Австралії в період Нового часу. Охарактеризуйте колоніальний поділ Океанії.
65. Що характерно для економічного розвитку Австралії й Океанії в період Нового часу? Яку спеціалізацію мало сільське господарство?

6. Програма навчальної дисципліни

6.1. Інформаційний зміст навчальної дисципліни

РОЗДІЛ I. ІСТОРИЧНА ГЕОГРАФІЯ В СИСТЕМІ НАУК. ПОХОДЖЕННЯ І РОЗВИТОК ЛЮДИНИ В ПЕРВІСНУ ДОБУ

Тема 1.1. Історична географія як наукова дисципліна. Структура, предмет та завдання історичної географії. Розвиток історичної географії як наукової дисципліни. Періодизація в історичній географії.

Тема 1.2. Походження і розвиток людини в первісну добу. Огляд основних теорій походження людини. Поява людини сучасного типу. Початок формування суспільства. Розселення первісних людей по земній кулі. Поняття «раси», їх походження. Географічне середовище і його вплив на життя первісних людей. Передумови переходу до виробляючого господарства. Матеріальна культура. Палеодемографія.

РОЗДІЛ II. ІСТОРИЧНА ГЕОГРАФІЯ СТАРОДАВНІХ ЦИВІЛІЗАЦІЙ ТА СЕРЕДНЬОВІЧЧЯ

Тема 2.1. Стародавні цивілізації світу. Використання металів і розвиток матеріальної культури. Виникнення рабовласницького ладу і перших держав. Населення і духовна культура. Географія цивілізацій стародавнього Сходу. Стародавні цивілізації Середземномор'я. Племена і цивілізації Євразії, Африки, Австралії і Америки. Племена Африки, Австралії та Океанії. Племена і цивілізації Америки. Географічний поділ праці і торгівельні зв'язки.

Тема 2.2. Історична географія Середньовіччя. Цивілізація Середньовіччя. Історична географія Середньовічної Європи. Історична географія Близького і Середнього Сходу. Історична географія Азії в епоху Середньовіччя. Історична географія Африки. Історична географія Північної та Латинської Америки. Історична географія Австралії і Океанії.

РОЗДІЛ III. ІСТОРИЧНА ГЕОГРАФІЯ РАНЬОГО НОВОГО ЧАСУ ТА НОВОГО ЧАСУ

Тема 3.1. Історична географія раннього Нового часу: становлення та розвиток. Історична географія Європи раннього Нового часу. Історична географія Азії раннього Нового часу.

Тема 3.2. Епоха Великих географічних відкриттів. Передумови Великих географічних відкриттів. Передісторія Великих географічних відкриттів. Відкриття Нового Світу. Відкриття в Північній Америці. Розширення ойкумени в Африці. Розширення ойкумени в Азії. Відкриття в Австралії і Океанії. Перші навколосвітні плавання. Загальні підсумки Великих географічних відкриттів. Створення перших колоніальних імперій.

Тема 3.3. Історична географія Західної Європи та Азії в епоху Нового часу. Суть і періодизація Нового часу. Розвиток продуктивних сил. Чисельність населення. Західна Європа в епоху Нового часу. Азія в епоху Нового часу.

Тема 3.4. Історична географія Нового часу: Америка, Африка, Австралія та Океанія. Північна Америка у період Нового часу. Історична географія Латинської Америки. Історична географія Африки. Історична географія Нового часу Австралії та Океанії.

6.2. Структура навчальної дисципліни

Назви розділів і тем	Кількість годин											
	Денна форма					Заочна форма						
	Усього	у тому числі					Усього	у тому числі				
		Лекції	Практ.	Лабор.	Конс.	Самост.р		Лекції	Практ.	Лабор.	Конс.	Самост.р
РОЗДІЛ I. ІСТОРИЧНА ГЕОГРАФІЯ В СИСТЕМІ НАУК. ПОХОДЖЕННЯ І РОЗВИТОК ЛЮДИНИ В ПЕРВІСНУ ДОБУ												
Тема 1. Історична географія як наукова дисципліна.	14	2	2	-	-	10						
Тема 2. Походження і розвиток людини в первісну добу.	18	4	4	-	-	10						
<i>Разом за розділом 1</i>	32	6	6	-	-	20						
РОЗДІЛ II. ІСТОРИЧНА ГЕОГРАФІЯ СТАРОДАВНІХ ЦИВІЛІЗАЦІЙ ТА СЕРЕДНЬОВІЧЧЯ												
Тема 3. Стародавні цивілізації світу.	18	4	4	-	-	10						
Тема 4. Історична географія Середньовіччя.	18	4	4	-	-	10						
<i>Разом за розділом 2</i>	36	8	8	-	-	20						
РОЗДІЛ III. ІСТОРИЧНА ГЕОГРАФІЯ РАНЬОГО НОВОГО ЧАСУ ТА НОВОГО ЧАСУ												
Тема 5. Історична географія раннього Нового часу:	9	2	2	-	-	5						

становлення та розвиток.												
Тема 6. Епоха Великих географічних відкриттів	13	4	4	-	-	5						
Тема 7. Історична географія Західної Європи та Азії в епоху Нового часу.	16	4	4	-	-	8						
Тема 8. Історична географія Нового часу: Америка, Африка, Австралія та Океанія.	14	2	4	-	2	6						
<i>Разом за розділом 3</i>	52	12	14	-	2	24						
Усього годин	120	26	28	-	2	64						

Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		Денна форма	Заочна форма
1	Тема 1. Історична географія в системі наук	2	–
2	Тема 2. Походження і розвиток людини в первісну добу	2	–
3	Тема 3. Стародавні цивілізації світу	6	–
4	Тема 4. Історична географія Середньовіччя	6	–
5	Тема 5. Історична географія раннього Нового часу: становлення та розвиток	2	–
6	Тема 6. Епоха Великих географічних відкриттів	4	–
7	Тема 7. Історична географія Західної Європи та Азії в епоху Нового часу	4	–
8	Тема 8. Історична географія Нового часу: Америка, Африка, Австралія та Океанія	2	–
	<i>Всього</i>	28	

Теми лабораторних занять

Виконання лабораторних робіт даною робочою програмою не передбачено.

7. Рекомендовані джерела інформації

Основні

1. Балабушевич Т.А., Тесленко І.А. Історична географія України: Методичні рекомендації і програма курсу. – Київ: НАУКМА, 2015. – 50 с.
2. Щодра О. Історична географія України від найдавніших часів до кінця XVIII століття : навч. посіб. Львів : ЛНУ ім. І. Франка, 2016. 298 с.
3. Щодра О. Історична географія України від найдавніших часів до кінця XVIII століття : навч. посіб.; Львівський нац. ун-т ім. Івана Франка. Львів, 2016. 298 с.
4. Голованов С. О. Історія стародавнього світу : навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл.
5. істор. спец. Т. 1 // Всесвітня історія : в 5 т. К. : Київ. ун-т ім. Б. Грінченка, 2016. 472 с.
6. Поправко О.В. Антропология: навчальний посібник. Мелітополь: Вид-во МДПУ імені Богдана Хмельницького, 2016. 285 с.

Додаткові

1. Алексеев В. И. Географические очаги формирования человеческих рас. М. : Мысль, 1985. 232 с.
2. Баландин Р. К., Бондарев Л. Г. Природа и цивилизация. М.: Мысль, 1988.
3. Брук С. И. Население мира. Этнодемографический справочник. М. : Финансы и статистика, 1981.
4. Галич Мануэль. История доколумбовых цивилизаций. М.: Мысль, 1990.

5. Голубчиков Ю.Н. География человека. М., 2003.
6. Гумилёв Л.Н. Ритмы Евразии: эпохи и цивилизации. М., 1993.
7. Електронний навчально-методичний посібник "Історія географічних відкриттів". В.М. Гудима. Біла Церква: КОПОПК, 2014. (72 Мб) https://repository.kristti.com.ua/wp-content/uploads/2016/08/EP_Istoriya_geogr.vidkryttiv_2014.pdf
8. Етнографія України // за ред. С. А. Макарчука. Львів: Світ, 1994. 517 с.
9. Жекулин В. С. Историческая география. Предмет и методы. Л. : Наука, 1982.
10. История мировой культуры (мировых цивилизаций). 2-е доп. и перер. изд. Ростов н/Д: изд-во «Феникс», 2002. 544 с. http://yanko.lib.ru/books/cultur/drach-hist_w_cult.pdf
11. Кандиба Ю.І. Історична географія з основами етнографії : Навчально-методичний комплекс. Харків, 2008.76 с.
12. Корнус О. Г. Історична географія : навчальний посібник. Суми : СумДПУ ім. А.С. Макаренка, 2013. 156 с.
13. Круль В.П. Історична географія Західної України : навч. посібник. Вид. 2-ге, доповн. Чернівці: ЧНУ, 2008. 188 с.
14. Ламберг-Карловски К. Древние цивилизации. Ближний Восток и Мезоамерика. М.: Наука, 1992.
15. Липс Юлиус. История древних цивилизаций // Под ред. Задой И. М.: Аст, 1999.
16. Любіцева О.О. та ін. Географія релігій. К. : АртЕк, 1998.
17. Магидович И. П., Магидович В. И. Очерки истории географических открытий. М. : Просвещение, 1982-1986. Тома 1-5. <http://discover-history.com/>
18. Максаковский В. П. Историческая география мира : учебное пособие для вузов М. : Экопрос, 1997. 584 с.
19. Самаркин В. В. Историческая география Западной Европы в Средние века : учеб. пособие. М. : «Высш. школа», 1976. 248 с.
20. Трубочанінов С. В. Історична географія України: Навчальний посібник / Кам'янець-Подільський національний університет ім. Івана Огієнка. Кам'янець-Подільський: Оіюм, 2013. 192 с.
21. Шаблій О.І. Основи загальної суспільної географії. Підручник. Львів: Видавничий центр ЛНУ ім. І. Франка, 2003.
22. Шищенко П. Історія географії та історична географія: галузі науки і навчальні дисципліни : http://papers.univ.kiev.ua/1/geografija/articles/shyshchenko-p-munich-n-history-of-geography-and-historical-geography-branch_13576.pdf

Інформаційні ресурси

1. <http://istgeography.moy.su>
2. <http://ethnography.omskreg.ru/page.php?id=310>
3. <http://annals.xlegio.ru/volga/egorov/egorov.htm>
4. <http://gumilevica.kulichki.net/articles/Article85.htm>
5. <http://best-ukraine.com.ua/index.html?go=11340>
6. <http://www.myslenedrevo.com.ua/ru/Sci/AuxHistSci/HistGeography.html>
7. <http://histua.com/ru/slovar/i/istorichna-geografiya>

8. Інструменти, обладнання та програмне забезпечення, використання яких передбачає навчальна дисципліна

1. Корнус О. Г. Історична географія : навчальний посібник. Суми : СумДПУ ім. А.С. Макаренка, 2013. 156 с.
2. Корнус О. Г. Історична географія. Практикум : методичні рекомендації для виконання практичних робіт студентами спеціальності 6.040104 Географія* (бакалавр). Суми : СумДПУ імені А. С. Макаренка, 2013. 36 с.
3. Корнус О. Г. Історична географія: методичні вказівки для виконання практичних та самостійних робіт. Суми : СумДПУ імені А. С. Макаренка, 2020. 28 с.